

Håndholdt hækklipper

Hækklipping er en vigtig arbejdsopgave for anlægsgartnere. Hække er en synlig del af det danske kulturlandskab med forskelligt formål. Nogle har praktiske formål som at afgrænse områder eller at skærme for vind og vejr, andre har et arkitektonisk formål, men fælles for dem alle er, at de skal klippes.

Organisering af arbejdet

Hækklipping er generelt forbundet med ensidig belastende arbejde, hvor ryg, skulder, nakke og armmuskulaturen arbejder statisk en stor del af arbejdstiden. Dette medfører risiko for skader og overbelastninger i bevægeapparatet og derfor er der behov for et løbende fokus på forebyggelse i forbindelse med arbejdsstillingerne, brug af rette tekniske hjælpemidler, planlægning og instruktion.

Uanset typen af hækklipper skal arbejdet planlægges med mulighed for variation og pauser, så medarbejderne i løbet af arbejdsdagen kan veksle imellem arbejdsopgaver med ensidig belastende karakter og opgaver med mindre belastning og intensitet. Dette kan fx være rivning og fjernelse af nedklippet affald, blæse områder rene, kultivere eller fjerne vildt skud. Fælles for de mindre belastende opgaver er, at disse kræver lavere intensitet og mere dynamisk muskelarbejde end hækklippingen med maskiner gør.

Forebyggelse kræver opmærksomhed på

- Instruktion og planlægning
- Variation og pauser
- Brug af tekniske hjælpemidler

Valg af hækkeklipper eller-/og stangklipper

Der er et stort udvalg af hækkeklippere og stangklippere på markedet. Oftest anvendes i dag batteridrevne maskiner, fordi de har størst fleksibilitet, både i forhold til at anvende hensigtsmæssige arbejdsstillinger og i forhold til indstillinger på selve klipperen. Der er mange modeller og størrelser og derved også stor variation i vægten på maskinen, ligesom batteriet varierer i vægt og kapacitet. De batteridrevne maskiner er også mere støjsvage, vejer mindre og afgiver ingen udstødningsgas.

Når opgaven er stillet og der skal vælges hæk- eller/og stangklipper, skal der vælges en model, der først og fremmest passer til opgaven og som gør, at arbejdet kan udføres i hensigtsmæssige arbejdsstillinger.

Overvej følgende:

- Hvilken arbejdsstilling skal der arbejdes i?
– afstanden fra krop til maskine og maskinens vægt har betydning for, hvor belastende opgaven er.
- Er indstillingerne på hæk/stangklipperen tilstrækkelige til den opgave, der skal løses?
– kan håndtaget fx drejes, så man undgår akavede arbejdsstillinger, når der skiftes mellem klipning i lodret eller vandret plan?
- Er teleskop på stangklipperen tilstrækkeligt langt? – kan man fx undgå at arbejde med armene over skulderhøjde og med lang rækkeafstand?
- Er batteriets kapacitet passende til opgaven?
– det er unødigt vægt og belastning, hvis der er valgt et for stort batteri (overkapacitet).

Forebyggende tiltag – tekniske hjælpemidler

Der findes forskellige bæreseler, ergonomiske lifte og ophæng, som nedbringer risikoen for overbelastninger betydeligt. En grundig kortlægning af, hvilke udfordringer og belastninger, der skal imødegås, er nødvendig for at vælge det rette hjælpemiddel.

Eksempler på anvendte hjælpemidler, som forebygger de ergonomiske udfordringer:

- Elefant – og girafselen giver ergonomisk støtte og skåner dels overkroppen generelt og aflaster ryggen, skuldrene og armene.
- Bæresystemer – der findes mange forskellige bæresystemer udover elefant og girafselen.
- Adapter/batteribælte – som hindrer unødigt vægt på hæk – eller stangklipper. Batteriet/adapteren bæres i stedet på hoften i et bælte.

Brug af stiger/arbejdsplatforme

- Brug af hækkipper kræver betjening med to hænder, og ved arbejde i højden skal der derfor anvendes et teknisk hjælpemiddel med en sikker arbejdspladsform fx trinskammel eller mindre platformsstige.

- Højden på trinskamler til brug for lettere arbejdsopgaver må maksimalt være 75 cm. Kræver opgaven en højere arbejdshøjde, skal der anvendes et andet teknisk hjælpemiddel – som fx en platformsstige eller rullestillads.
- Hvis du arbejder i højder over ca. 2 meter anbefales faste stilladser fx rullestilladser eller arbejdsplatforme.

Støj og vibrationer

- Ingen må udsættes for støjbelastning over 85 dB(A).
- Unødig støjbelastning skal undgås, også hvis støjbelastningen er under støjgrænsen.
- Hvis støjen overstiger 80 dB(A), skal der stilles høreværn til rådighed.
- Leverandøren skal oplyse, hvor meget maskiner støjer og vibrerer.
- Ingen må udsættes for en vibrationsbelastning på over 3 m/s². Belastningen bør på længere sigt bringes under 1 m/s².
- Man kan nedsætte påvirkningen ved tekniske foranstaltninger fx brug af særlige handsker, eller ved at begrænse den tid, de ansatte udsættes for vibrationer.

Andre forebyggende tiltag

Det er lovpligtigt at anvende

- beskyttelsesbriller, hvis der er risiko for at få genstande i øjnene
- værnefodtøj, værne/reflekstøj og handsker, som er tilpasset skære – og klippearbejde.

BAU Jord til Bord: www.baujordtilbord.dk

Branchearbejdsmiljøudvalget Jord til Bord